

ΚΟΙΝΗ ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΡΩΜΗΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΜΟΣΧΑΣ ΚΑΙ ΠΑΣΩΝ ΤΩΝ ΡΩΣΣΙΩΝ ΚΥΡΙΛΛΟΥ

Το κείμενο υιοθετήθη κατόπιν συναντήσεως του Αγιωτάτου Πάπα Ρώμης Φραγκίσκου και του Αγιωτάτου Πατριάρχου Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κυρίλλου στις 12 Φεβρουαρίου 2016 στην Αβάνα (Κούβας).

«Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ κοινωνία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος μετὰ πάντων ὑμῶν» (Β' Κορ. 13, 13).

1. Διὰ του θελήματος του Θεού και Πατρός, εκ του Οποίου προέρχεται παν δώρημα, εἰς ὄνομα του Κυρίου ημῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ και τῆ συνεργία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, εμεῖς, ο Φραγκίσκος, Πάπας Ρώμης, και ο Κύριλλος, Πατριάρχης Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών, ἔχουμε συναντηθεῖ σήμερα στην Αβάνα. Αποδίδουμε ευχαριστία στον Τριαδικό Θεό διὰ την συνάντηση αὐτή, η οποία εἶναι η πρώτη στην ιστορία.

Μετὰ χαράς ἔχουμε συναντηθεῖ ως ἀδελφοί ἐν χριστιανικῇ πίστει διὰ να ομιλήσουμε *στόμα πρὸς στόμα*» (Β' Ἰω. 12), ἀπό καρδιά σε καρδιά, και να συζητήσουμε τις ἀμοιβαίες σχέσεις μεταξύ των Εκκλησιῶν, τα καίρια ζητήματα των ποιμνίων μας και τις προοπτικές του ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ.

2. Η ἀδελφική μας συνάντηση ἔλαβε χώρα στην Κούβα, στο σταυροδρόμι Βορρά και Νότου, Δύσεως και Ανατολῆς. Απὸ τη νῆσο αὐτή, το σύμβολο των ἐλπίδων του «Νέου Κόσμου» και των δραματικῶν ἐξελίξεων της ιστορίας του 20 αἰῶνα, ἀπευθύνουμε τον λόγο μας προς ὅλους τους λαούς της Λατινικῆς Ἀμερικῆς και λοιπῶν ηπειρῶν.

Χαιρόμεθα που σήμερα ἐδῶ διαπιστώνουμε την δυναμική ἀνάπτυξη της χριστιανικῆς πίστεως. Το ἰσχυρό θρησκευτικό δυναμικό της Λατινικῆς Ἀμερικῆς, οι μακραίωνες χριστιανικές παραδόσεις αὐτῆς, τις οποίες βιώνουν εκατομμύρια ἀνθρωποί, ἀποτελοῦν ἐχέγγυο διὰ το μεγάλο μέλλον αὐτῆς της περιοχῆς.

3. Συναντηθέντες μακράν των παλαιῶν διαμαχῶν του «Παλαιού Κόσμου» αισθανόμαστε κατὰ τρόπον ἰδιαίτερον την ἀνάγκη καταβολῆς κοινῶν προσπαθειῶν ἀπὸ τους Ὀρθοδόξους και τους Ρωμαιοκαθολικούς, καλούμενοι *μετὰ πραῦτητος και φόβου* να δώσουμε *ἀπολογία* ἐνώπιον του κόσμου *περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος* (Α' Πετρ. 3. 15).

4. Ευχαριστοῦμε τον Θεό διὰ τα δῶρα, τα οποία λάβαμε διὰ της φανερώσεως στον κόσμο του Μονογενοῦς Αὐτοῦ Υἱοῦ. Μετέχουμε της κοινῆς Παραδόσεως της πρώτης χιλιετίας του χριστιανισμοῦ. Μάρτυρες αὐτῆς της Παραδόσεως εἶναι η Παναγία Μητέρα του Θεοῦ, η Παρθένος Μαρία, οι Ἅγιοι, τους οποίους τιμοῦμε. Ἀνάμεσά τους πλήθος ἀναρίθμητον μαρτύρων, οι οποίοι ἀπέδειξαν την ἀφοσίωσή τους στο Χριστό και ἀναδείχθησαν «σπορά του χριστιανισμοῦ».

5. Παρά την κοινή Παράδοση των δέκα πρώτων αἰῶνων, ἐπὶ σχεδόν μία χιλιετία οι Ρωμαιοκαθολικοί και οι Ὀρθόδοξοι στερούμεθα της Ευχαριστιακῆς κοινωνίας. Μας χωρίζουν οι πληγές των

συγκρούσεων του μακρινού και του προσφάτου παρελθόντος, μας χωρίζουν και οι διαφορές ως προς την κατανόηση και την ερμηνεία της πίστεώς μας στο Θεό, Ένα έν Τρισί προσώποις, τον Πατέρα, τον Υιό και το Άγιον Πνεύμα, τις οποίες κληρονομήσαμε εκ των προκατόχων μας. Λυπούμεθα διά την εξαιτίας της ανθρωπίνης αδυναμίας και αμαρτωλότητας απώλεια ενότητας, γενομένη ασυμφώνως προς την Αρχιερατική προσευχή του Σωτήρος Χριστού: *«ίνα πάντες έν ώσι, καθώς σύ, πάτερ, έν έμοι κάγώ έν σοί, ίνα και αύτοί έν ήμϊν έν ώσιν»* (Ιω. 17. 21).

6. Έχοντας επίγνωση των πολλαπλών εμποδίων, τα οποία πρόκειται να ξεπεράσουμε, ελπίζουμε ότι η συνάντησή μας θα συμβάλει στην επίτευξη της εντεταλμένης από τον Θεό ενότητας, περί της οποίας προσεύχετο ο Χριστός. Η συνάντησή μας ας εμπνεύσει τους ανά τον κόσμο χριστιανούς με ανανεωμένο ζήλο να επικαλούνται τον Κύριο, προσευχόμενοι διά την πλήρη ενότητα των μαθητών Αυτού. Ας γίνει αυτή σημείο ελπίδας δι' όλους τους ανθρώπους καλής θελήσεως σε έναν κόσμο, ο οποίος αναμένει από μας όχι μόνο λόγια, αλλά και έργα.

7. Με την αποφασιστικότητά μας να καταβάλουμε κάθε απαραίτητη προσπάθεια προς αντιμετώπιση των διαφωνιών, τις οποίες κληρονομήσαμε από την ιστορία. Θέλουμε να ενώσουμε τις προσπάθειές μας για την μαρτυρία του Ευαγγελίου του Χριστού και της κοινής κληρονομιάς της Εκκλησίας της πρώτης χιλιετίας, από κοινού ανταποκρινόμενοι στις προκλήσεις του σύγχρονου κόσμου. Οι Ορθόδοξοι και οι Ρωμαιοκαθολικοί οφείλουμε να μάθουμε να καταθέτουμε την συμπεφωνημένη μαρτυρία της αληθείας στους τόμεις, όπου αυτή καθίσταται εφικτή και αναγκαία. Ο ανθρωπίνος πολιτισμός εισήλθε σε μία εποχή τεραστίων μεταβολών. Η χριστιανική συνείδηση και η ποιμαντική ευθύνη δεν μας επιτρέπουν να μείνουμε αδιάφοροι έναντι των προκλήσεων, οι οποίες θέλουν κοινή ανταποκριση.

8. Το βλέμμα μας είναι στραμμένο κυρίως προς τις περιοχές της υψηλίου, όπου οι χριστιανοί υφίστανται διώξεις. Σε πολλές χώρες της Μέσης Ανατολής και της Βορείου Αφρικής οι έν Χριστώ αδελφοί και αδελφές μας εξολοθρεύονται ολόκληρες οικογένειες, χωριά και πόλεις. Οι Ναοί τους κατεδαφίζονται βαρβαρικώς και ληστεύονται, τα ιερά και τα όσια βεβηλώνονται, τα μνημεία καταστρέφονται. Στη Συρία, το Ιράκ και τις λοιπές χώρες της Μέσης Ανατολής μετά πόνου παρακολουθούμε την μαζική έξοδο των χριστιανών από το έδαφος, απ' όπου άρχισε η εξάπλωση της πίστεώς μας και όπου αυτοί συνυπήρχαν με τις άλλες θρησκευτικές κοινότητες από τα αποστολικά χρόνια.

9. Καλούμε τη διεθνή κοινότητα να λάβει άμεσα μέτρα προς αποτροπή του περαιτέρω εκτοπισμού των χριστιανών από τη Μέση Ανατολή. Υψώνοντας τη φωνή μας υπέρ των δεδιωγμένων χριστιανών, συμπάσχουμε με τη δυστυχία των οπαδών των λοιπών θρησκευτικών παραδόσεων, οι οποίοι πέφτουν θύματα του εμφυλίου, του χάους και της τρομοκρατικής βίας.

10. Στη Συρία και το Ιράκ αυτή η βία στοίχισε χιλιάδες ζωές, αφήνοντας αστέγους και άπορους εκατομμύρια ανθρώπους. Καλούμε τη διεθνή κοινότητα να ενωθεί προκειμένου να τερματισθούν η βία και η τρομοκρατία και ταυτοχρόνως μέσα από το διάλογο να συμβάλουμε στην ταχεία επικράτηση της κοινωνικής ειρήνης. Είναι απαραίτητη η μεγάλης κλάμακος ανθρωπιστική βοήθεια προς τον δοκιμαζόμενο λαό και το πλήθος προσφύγων στις όμορες χώρες.

Καλούμε τους πάντες, όσοι μπορούν να επηρεάσουν την τύχη όλων των απαχθέντων, συμπεριλαμβανομένων των Μητροπολιτών Χαλεπίου Παύλου και Ιωάννη Ιμπραϊμ, απαχθέντων τον Απρίλιο 2013, να πράξουν το παν απαραίτητο διά να απελευθερωθούν σύντομα.

11. Αναπέμπουμε τις δεήσεις μας προς τον Χριστό και Σωτήρα του κόσμου διά την εγκαθίδρυση ειρήνης, η οποία είναι *τò έργον τής δικαιοσύνης* (πρβλ. Ησ. 32.17), στη γη της Μέσης Ανατολής, διά την αδελφική συνύπαρξη των έν αυτή διαφόρων λαών, Εκκλησιών και θρησκειών, διά την

επιστροφή των προσφύγων στις οικίες τους, διά την επούλωση των τραυματιών και την ανάπαυση των ψυχών των αθών.

Απευθυνόμαστε προς κάθε πλευρά, η οποία δύνανται να είναι εμπλεκόμενη στις συγκρούσεις, με θερμή έκκληση να επιδείξει καλή θέληση και να καθίσει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Συγχρόνως είναι απαραίτητο η διεθνής κοινότητα να καταβάλει κάθε προσπάθεια προς τερματισμό της τρομοκρατίας μέσα από κοινές, συντονισμένες ενέργειες. Καλούμε όλες τις χώρες, οι οποίες έχουν εμπλακεί στον αγώνα κατά της τρομοκρατίας, οι ενέργειές τους να είναι υπεύθυνες και μελετημένες. Καλούμε όλους τους χριστιανούς και όσους πιστεύουν στο Θεό να προσεύχονται θερμά στον Δημιουργό και Προνοητή της ειρήνης διά να μην αφήσει το δημιούργημα Αυτού να καταστραφεί και να μην επιτρέψει να εξαπολυθεί ένας νέος παγκόσμιος πόλεμος. Προκειμένου η ειρήνη να είναι σταθερή και μόνιμη, χρειάζονται ιδιαίτερες προσπάθειες, οι οποίες να αποβλέπουν στην επαναφορά στις κοινές αξίες, οι οποίες μας ενώνουν και ερείδονται επί του Ευαγγελίου του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού.

12. Θαυμάζουμε το θάρρος εκείνων, οι οποίοι έδωσαν τη ζωή τους δια να μαρτυρήσουν περί της αληθείας του Ευαγγελίου, προτιμώντας να πεθάνουν παρά να αρνηθούν τον Χριστό. Πιστεύουμε ότι οι μάρτυρες της εποχής μας, προερχόμενοι από διάφορες Εκκλησίες, αλλά τους οποίους ενώνει το κοινό τους μαρτύριο, αποτελούν εχέγγυο δια την ενότητα των χριστιανών. Προς εσάς, όσοι υποφέρετε διά χάρη του Χριστού, απευθύνει τον λόγο του ο Απόστολος: *«Αγαπητοί...καθὸ κοινωνεῖτε τοῖς τοῦ Χριστοῦ παθήμασι, χαίρετε, ἵνα καὶ ἐν τῇ ἀποκαλύψει τῆς δόξης αὐτοῦ χαρῆτε ἀγαλλιώμενοι»* (Α' Πετρ. 4. 12-13).

13. Αυτή την ταραχώδη εποχή έχουμε ανάγκη από διαθρησκευτικό διάλογο. Δεν πρέπει οι διαφορετικές προσεγγίσεις των θρησκευτικών αληθειών να κωλύουν τους ανθρώπους διαφορετικών θρησκειών να συνυπάρχουν ἐν ειρήνῃ καὶ ὁμονοίᾳ. Στις σημερινές συνθήκες οι θρησκευτικοὶ ηγέτες επωμίζονται ιδιαίτερη ευθύνη διά την καλλιέργεια στο ποίμνιό τους σεβασμοῦ προς τις πεποιθήσεις εκείνων, οι οποίοι ανήκουν σε άλλες θρησκευτικές παραδόσεις. Είναι εντελῶς απαράδεκτες οι προσπάθειες να δικαιολογηθούν οι εγκληματικές πράξεις με επίκληση της θρησκείας. Κανένα ἔγκλημα είναι δυνατόν να διαπραχθεί ἐν ονόματι του Θεοῦ: *«οὐ γὰρ ἔστιν ἀκαταστασίας ὁ Θεός, ἀλλὰ εἰρήνης»* (Α' Κορ. 14. 33).

14. Πρεσβεύοντας την υψηλή αξία της θρησκευτικής ελευθερίας, αποδίδουμε ευχαριστία στον Θεό δια την άνευ προηγουμένου αναβίωση της χριστιανικής πίστεως σήμερα στη Ρωσσία και σε πολλές χώρες της Ανατολικῆς Ευρώπης, όπου επί δεκαετίες επικρατούσαν τα αθεϊστικά καθεστώτα. Σήμερα λύθηκαν τα δεσμά της μαχόμενης αθεΐας και σε πολλά μέρη οι χριστιανοί μπορούν να θρησκεύονται ελεύθερα. Την εικοσιπενταετία έχουν κατασκευασθεί δεκάδες χιλιάδες Νέοι Ιεροί Ναοί, έχουν λειτουργήσει εκατοντάδες Ιερές Μονές και εκπαιδευτικά θεολογικά ιδρύματα. Οι χριστιανικές κοινότητες έχουν αναπτύξει ένα ευρύ φιλανθρωπικό και κοινωνικό ἔργο, στηρίζοντας πολλαπλῶς τους ενδεείς. Δεν είναι σπάνιες οι περιπτώσεις όταν οι Ορθόδοξοι και οι Ρωμαιοκαθολικοί να εργάζονται χέρι με χέρι. Υπερασπίζονται τις κοινές πνευματικές αρχές της ανθρωπίνης κοινωνίας, καταθέτοντας τη μαρτυρία των Ευαγγελικῶν αξιών.

15. Ταυτόχρονα μας προκαλεί ανησυχία η κατάσταση, δαμορφούμενη σε πολλές χώρες, όπου οι χριστιανοί ολοένα και περισσότερο ἔρχονται ἀντιμέτωποι με τον περιορισμό της ελευθερίας του θρησκεύειν και του δικαιώματος να πρεσβεύουν τις πεποιθήσεις τους και να ζούν σύμφωνα με αυτές. Ειδικότερα δε διαβλέπουμε σοβαρό κίνδυνο δια την θρησκευτική ελευθερία στην μετατροπή ορισμένων χωρῶν σε εκκοσμικευμένες κοινωνίες, διά τις οποίες ξένη είναι κάθε μνήμη του Θεοῦ και της δικαιοσύνης Αυτοῦ. Ανησυχούμε δια το σημερινό περιορισμό των δικαιωμάτων των χριστιανῶν, χωρὶς να κάνουμε αναφορά στη διάκριση σε βάρος αὐτῶν, όταν καθοδηγούμενες ἀπὸ την ἰδεολογία της εκκοσμικεύσεως, η οποία η ἰδεολογία καταλήγει συχνά ἐπιθετική, ορισμένες πολιτικές δυνάμεις

επιδιώκουν την εξώθηση αυτών στο περιθώριο της δημοσίας ζωής.

16. Πολλοί προσέβλεπαν με ελπίδα στη διαδικασία της ευρωπαϊκής εντάξεως, η οποία άρχισε μετά από αιώνες αιματηρών συγκρούσεων, ως ενέχυρο της ειρήνης και ασφάλειας. Παράλληλα όμως προειδοποιούμε κατά μιας τέτοιας εντάξεως, η οποία να μη σέβεται τη θρησκευτική ταυτότητα. Όντες ανοικτοί στη συμβολή των λοιπών θρησκειών στον πολιτισμό μας, είμαστε βέβαιοι ότι είναι ανάγκη η Ευρώπη να είναι αφοσιωμένη στις χριστιανικές της καταβολές. Καλούμε τους χριστιανούς της Δυτικής και της Ανατολικής Ευρώπης να ενωθούμε δια μια κοινή μαρτυρία του Χριστού και του Ευαγγελίου, προκειμένου η Ευρώπη να κρατήσει τη ψυχή της, η οποία διαμορφώθηκε από τη χριστιανική παράδοση δύο χιλιετιών.

17. Το βλέμμα μας είναι στραμμένο προς τους εμπερίστατους ανθρώπους, οι οποίοι ζούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας τη στιγμή, κατά την οποία αυξάνεται ο υλικός πλούτος της ανθρωπότητας. Αδυνατούμε να μείνουμε αδιάφοροι έναντι των εκατομμυρίων μεταναστών και προσφύγων, οι οποίοι κτυπούν τις πόρτες των πλουσίων χωρών. Ένας ασυγκράτητος καταναλωτισμός, ο οποίος χαρακτηρίζει ορισμένα τα πλέον ανεπτυγμένα κράτη, εξαντλεί ραγδαίως τους πόρους του πλανήτη μας. Η αυξανόμενη ανισότητα στον τρόπο διανομής των επίγειων αγαθών αυξάνει το αίσθημα αδικίας του συστήματος διεθνών σχέσεων, το οποίο αναδύεται.

18. Οι Χριστιανικές Εκκλησίες καλούνται να στηρίζουν τα αιτήματα της δικαιοσύνης, του σεβασμού των παραδόσεων των λαών και της εμπράκτου αλληλεγγύης με όσους υποφέρουν. Ως χριστιανοί, δεν πρέπει να λησμονούμε ότι *«τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνῃ, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεὸς ἵνα καταισχύνῃ τὰ ἰσχυρά, καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ, ὅπως μὴ καυχῆσθαι πᾶσα σὰρξ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ»*(Α΄Κορ. 1. 27-29).

19. Η οικογένεια είναι ένα φυσιολογικό κέντρο της ζωής του ανθρώπου και της κοινωνίας. Ανησυχούμε δια την κρίση της οικογένειας σε πολλές χώρες. Οι Ορθόδοξοι και οι Ρωμαιοκαθολικοί, συμεριζόμενοι την ίδια αντίληψη περί της οικογενείας, καλούμεθα να καταθέτουμε τη μαρτυρία της οικογένειας ως οδού προς την αγιότητα, η οποία η οδός αποδεικνύει την αμοιβαία πιστότητα μεταξύ των συζύγων, την προθυμία τους να αποκτήσουν παιδιά και να τα μεγαλώσουν, την αλληλεγγύη μεταξύ των γενιών και το σεβασμό έναντι των αδυνάμων.

20. Η οικογένεια βασίζεται σε γάμο ως πράξη της ελευθέρως δοσμένης και αφοσιωμένης αγάπης μεταξύ ανδρός και γυναικός. Η αγάπη σφυρηλατεί το δεσμό τους, τους διδάσκει να βλέπει ως δώρο ο ένας τον άλλον. Ο γάμος είναι σχολείο αγάπης και πίστεως. Λυπούμεθα ότι και άλλες μορφές της συμβιώσεως εξισώνονται σήμερα με την ένωση αυτή, ενώ από την κοινωνική συνείδηση εκδιώκεται η ευλογημένη από την βιβλική παράδοση αντίληψη περί πατρότητας και μητρότητας ως ειδικής κλήσεως του ανδρός και της γυναικός.

21. Καλούμε τον καθένα να σέβεται το अपαράγραπτο δικαίωμα στη ζωή. Εκατομμύρια βρέφη στερούνται της ίδιας της δυνατότητας να δουν το φως. *Φωνὴ αἵματος* των αγέννητων παιδιών *βοᾷ πρὸς Θεόν* (Γεν. 4. 10).

Η διάδοση της ούτως λεγομένης ευθανασίας οδηγεί στο ότι οι υπερήλικες και ασθενείς αισθάνονται τον εαυτό τους υπερβολικό βάρος δια τους συγγενείς τους και την κοινωνία εν γένει.

Εκφράζουμε τον προβληματισμό δια την ολοένα και αυξανόμενη χρήση βιοϊατρικών τεχνολογιών παραγωγής, διότι η χειραγώγηση της ανθρώπινης ζωής είναι η επιβουλή κατά των αρχών της υπάρξεως του ανθρώπου, του πλασμένου κατ'εικόνα του Θεού. Χρέος μας θεωρούμε να υπενθυμίσουμε το διαχρονικό χαρακτήρα των χριστιανικών ηθικών αρχών, οι οποίες βασίζονται στο

σεβασμό της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, που κλήθηκε στη ζωή η οποία να είναι σύμφωνη με το σχέδιο του Δημιουργού του.

22. Θέλουμε να απευθύνουμε σήμερα τον ιδιαίτερο λόγο μας προς τη χριστιανική νεολαία. Εσείς, οι νέοι, δεν πρέπει να κρύβετε το τάλαντό σας στη γη (Ματθ. 25. 25), αλλά να χρησιμοποιείτε όλα τα θεόδοτα προσόντα δια την εδραίωση της αλήθειας του Χριστού στον κόσμο, δια την εφαρμογή στη ζωή των Ευαγγελικών εντολών αγάπης προς τον Θεό και τον πλησίον. Δεν φοβάσθε να πηγαίνετε στο αντίθετο ρεύμα, υπερασπιζόμενοι τη δικαιοσύνη του Θεού, με την οποία όχι πάντα συμμορφώνονται τα σύγχρονα εκκοσμικευμένα πρότυπα.

23. Ο Θεός σας αγαπά και περιμένει από καθένα να γίνει μαθητής και απόστολος Αυτού. *Γίνεσθε τὸ φῶς τοῦ κόσμου ὅπως οἱ γύρω σας ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς* (Ματθ. 5. 14-16). Μεγαλώνετε τα παιδιά σας με χριστιανική πίστη, να τους μεταδίδετε το πολύτιμο μαργαριτάρι της πίστεως (Ματθ. 13. 46), το οποίο παραλάβατε κληρονομιά από τους γονείς και τους προγόνους σας. Μη λησμονάτε ότι *«ἡγοράσθητε γὰρ τιμῆς»* (Α' Κορ. 6. 20) — με το σταυρικό θάνατο του Θεανθρώπου Ιησού Χριστού.

24. Τους Ορθοδόξους και τους Ρωμαιοκαθολικούς δεν τους ενώνει μόνο η κοινή Παράδοση της Εκκλησίας της πρώτης χιλιετίας, αλλά και η αποστολή να κηρύσσουν το Ευαγγέλιο του Χριστού στο σύγχρονο κόσμο. Αυτή η αποστολή προβλέπει τον αμοιβαίο σεβασμό των μελών των χριστιανικών κοινοτήτων και αποκλείει κάθε μορφή προσηλυτισμού.

Δεν είμαστε ανταγωνιστές, αλλά αδελφοί: αυτή η κατανόηση πρέπει να αποτελεί αφετηρία όλων των ενεργειών μας ενός απέναντι στον άλλο και τον έξωθεν κόσμο. Καλούμε τους Ρωμαιοκαθολικούς και τους Ορθοδόξους σε όλες τις χώρες να μάθουν να συνυπάρχουν ἐν ειρήνῃ και ὁμοφροσύνῃ ἐν ἀλλήλοις (Ρωμ. 15.5). Είναι απαράδεκτη η χρήση ακατάλληλων μέσων καταναγκασμού των πιστών να προσχωρήσουν σε μια άλλη Εκκλησία, περιφρονώντας την θρησκευτική τους ελευθερία και τις ιδικές τους παραδόσεις. Καλούμαστε να εφαρμόζουμε στη ζωή μας την εντολή του Αποστόλου Παύλου και *«εὐαγγελίζεσθαι οὐχ ὅπου ὠνομάσθη Χριστός, ἵνα μὴ ἐπ' ἄλλότριον θεμέλιον οἰκοδομῶ»* (Ρωμ. 15. 20).

25. Ελπίζουμε ότι η συνάντησή μας θα συμβάλει στην ειρήνευση εκεί, όπου υπάρχουν τριβές μεταξύ των Ελληνόρυθμων Καθολικών και των Ορθοδόξων. Σήμερα είναι προφανές ότι η μέθοδος “ουνιατισμού” των προηγούμενων αιώνων, που προϋποθέτει την επίτευξη ενότητας μια κοινότητας με μια άλλη μέσω της απόσπασής της από την Εκκλησία της δεν αποτελεί την κατάλληλη οδό προς την ανάκτηση της ενότητας. Παράλληλα οι εκκλησιαστικές κοινότητες, οι οποίες αναδύθηκαν ως αποτέλεσμα της ιστορίας έχουν δικαίωμα να υπάρχουν και να πράττουν το παν απαραίτητο προς κάλυψη των πνευματικών αναγκών των πιστών αυτών, επιδιώκοντας ειρήνη με τους γείτονες. Οι Ορθόδοξοι και οι Ελληνόρυθμοι Καθολικοί έχουν ανάγκη να συμφιλιωθούν και να αναζητήσουν τις αμοιβαίως αποδεκτές μορφές συνυπάρξεως.

26. Θλιβόμεθα δια την αντιπαράθεση στην Ουκρανία, η οποία η αντιπαράθεση ήδη στοίχισε πολλές ζωές, προκάλεσε αναρίθμητα δεινά στους φιλήσυχους ανθρώπους και βύθισε την κοινωνία σε βαθιά οικονομική και ανθρωπιστική κρίση. Καλούμε όλες τις πλευρές της συγκρούσεως σε σύνεση, κοινωνική αλληλεγγύη και έμπρακτες ενέργειες οι οποίες να αποβλέπουν στην ειρήνευση. Καλούμε τις Εκκλησίες μας στην Ουκρανία να εργάζονται προς επίτευξη της κοινωνικής ομόνοιας, να αποφεύγουν τη συμμετοχή στον ανταγωνισμό και να μην υποστηρίζουν την περαιτέρω εξέλιξη της συγκρούσεως.

27. Εκφράζουμε την ελπίδα στην υπέρβαση του σχίσματος μεταξύ των Ορθοδόξων πιστών στην Ουκρανία με βάση τις υφιστάμενες κανονικές αρχές και στην ἐν ειρήνῃ και ὁμόνοια συνύπαρξη

όλων των Ορθοδόξων χριστιανών στην Ουκρανία, ενώ οι Ρωμαιοκαθολικές κοινότητες της χώρας να συνεργούν σε αυτό προκειμένου να αναδειχθεί η πλέον ολοφάνερη η χριστιανική μας αδελφότητα.

28. Στο σύγχρονο κόσμο, ο οποίος είναι πολύμορφος και ενωμένος διά της κοινής πορείας, οι Ρωμαιοκαθολικοί και οι Ορθόδοξοι καλούνται να συνεργάζονται αδελφικά δια να κηρύξουν το Ευαγγέλιο της σωτηρίας δια μια κοινή μαρτυρία της ηθικής αξίας και γνήσιας ελευθερίας του ανθρώπου «*ίνα ό κόσμος πιστεύση*» (Ιω. 17. 21). Αυτός ο κόσμος, όπου υπονομεύονται ραγδαίως πνευματικά θεμέλια της ανθρώπινης υπάρξεως, περιμένει από μας μια χριστιανική μαρτυρία σε όλους τους τομείς της προσωπικής και της κοινωνικής ζωής. Το μέλλον της ανθρωπότητας εξαρτάται έν πολλοίς από το εάν σε αυτή την κρίσιμη εποχή μπορέσουμε από κοινού να καταθέσουμε την μαρτυρία του Πνεύματος της αληθείας.

29. Σε αυτό το θαρραλέο κήρυγμα της αλήθειας του Θεού και της σωτηριώδους Καλής ειδήσεως να μας ενδυναμώνει ο Θεάνθρωπος Ιησούς Χριστός, ο Κύριος και ο Σωτήρ μας, ο Οποίος μας στηρίζει πνευματικά με την απευδή παραγγελία Αυτού: «*Μή φοβοῦ τὸ μικρὸν ποῖμνιον· ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατήρ ὑμῶν δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν*»(Λουκ. 12. 32).

Ο Χριστός είναι η πηγή χαράς και ελπίδας. Η πίστη σε Αυτόν μεταμορφώνει τη ζωή του ανθρώπου και την πληροῖ με νόημα. Αυτό το έζησαν όλοι διά τους οποίους να πούμε με τα του Αποστόλου Πέτρου: «*Οἱ ποτε οὐ λαός, νῦν δὲ λαὸς Θεοῦ, οἱ οὐκ ἠλεημένοι, νῦν δὲ ἐλεηθέντες*» (Α΄Πετρ. 2. 10).

30. Πλήρεις ευγνωμοσύνης διά την δωρεά της αμοιβαίας κατανοήσεως, της φανερωθείσης κατά τη συνάντησή μας, στρεφόμεθα με ελπίδα προς την Παναγία Θεομήτορα, δεόμενοι προς Αυτήν δι' αρχαίας ευχής: «*Υπότην σὴν εὐσπλαγχνίαν, καταφεύγομεν, Θεοτόκε Παρθένε*». Η Υπερευλογημένη Παρθένος Μαρία διά της πρεσβείας Αυτής ενδυναμώνει την αδελφότητα των πάντων, όσοι τιμούν Αυτήν, ώστε κατά την ώρα, την οποία ορίζει ο Θεός, να συναχθούν αυτοί έν ειρήνη και όμοφροσύνη ως ένας λαός του Θεού προς δόξαν του ονόματος της Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος!

Κύριλλος

ὁ Πατριάρχης Μόσχας

και Πασών των Ρωσσιών

Φραγκίσκος

ὁ Επίσκοπος Ρώμης,

Πάπας Ρωμαιοκαθολικής Εκκλ.

Έν Άβάνα (Κούβας) τῆ 12ῃ Φεβρουαρίου 2016